

Uczenie się osób dorosłych w 2022 r.

 8,1 p.proc.

Wzrost odsetka osób dorosłych biorących udział w różnych formach uczenia się w porównaniu z rokiem 2016.

W 2022 r. w Polsce 54,0% osób w wieku 18-69 lat deklarowało, że zdobywało wiedzę w różnych formach, w tym 48,3% (11,4 mln osób) uczyło się w sposób nieformalny od współpracowników, kolegów, członków rodziny lub samodzielnie. Edukacja w systemie szkolnym lub na studiach wyższych (edukacja formalna) obejmowała 2,3 mln osób, tj. 9,2% badanej populacji.

W kursach, szkoleniach oraz w innych tego typu

formach zorganizowanego uczenia się, uczestniczyła co piąta osoba w wieku 18-69 lat (5,6 mln osób). We wszystkich formach aktywności edukacyjnej, uczestniczyło relatywnie więcej kobiet niż mężczyzn oraz osób zamieszkałych w miastach w porównaniu z mieszkańcami wsi. Wyjątek stanowiła edukacja formalna, w której uczestniczyło więcej mieszkańców wsi niż miast.

Tablica 1. Osoby w wieku 18-69 lat uczestniczące w edukacji formalnej i pozaformalnej oraz uczeniu się nieformalnym według płci i miejsca zamieszkania

Wyszczególnienie	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Miasta		Wieś	
	2016	2022	2016	2022	2016	2022	2016	2022	2016	2022
Osoby w wieku 18-69 lat ogółem w tys.	26960	24833	13323	12224	13637	12609	16393	14795	10567	10038
w % ogółem:										
uczestniczące w:										
jakiegokolwiek formie uczenia się ^a	45,9	54,0	45,3	52,6	46,4	55,3	49,9	56,9	39,5	49,7
edukacji formalnej	11,3	9,2	10,4	7,9	12,2	10,5	11,7	9,1	10,7	9,4
edukacji pozaformalnej	21,4	19,8	21,7	18,7	21,1	20,8	25,4	21,4	15,2	17,4
uczeniu się nieformalnym	31,4	48,3	30,8	46,7	32,0	49,8	34,3	51,1	27,0	44,0
nieuczestniczące w żadnej formie uczenia się	54,1	46,0	54,7	47,4	53,6	44,7	50,1	43,1	60,5	50,3

a Jedna osoba mogła uczestniczyć jednocześnie w kilku formach uczenia się.

Uczestnictwo w edukacji formalnej

Spośród osób w wieku 18-69 lat 9,2% uczestniczyło w edukacji formalnej w ciągu 12 miesięcy przed przeprowadzeniem badania (badanie odbyło się w okresie luty-marzec 2023 r.) Większy odsetek kobiet (10,5%) niż mężczyzn (7,9%) oraz mieszkańców wsi (9,4%) niż osób mieszkających w miastach (9,1%) podjął naukę w tej formie uczenia się. Zdecydowaną większość spośród uczestników edukacji formalnej w badanej populacji, stanowiły osoby najmłodsze – w wieku 18-24 lata (65,6%) oraz respondenci w wieku 25-29 lat (10,8%). Wśród młodszych uczestników edukacji formalnej (w wieku 18-24 lata), najwięcej osób posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące (42,0%) oraz gimnazjalne, podstawowe lub nie posiadało formalnego wykształcenia (27,4%), natomiast w grupie osób w wieku 25-69, dominowały osoby z wykształceniem wyższym (71,1%).

31.01.2024 r.

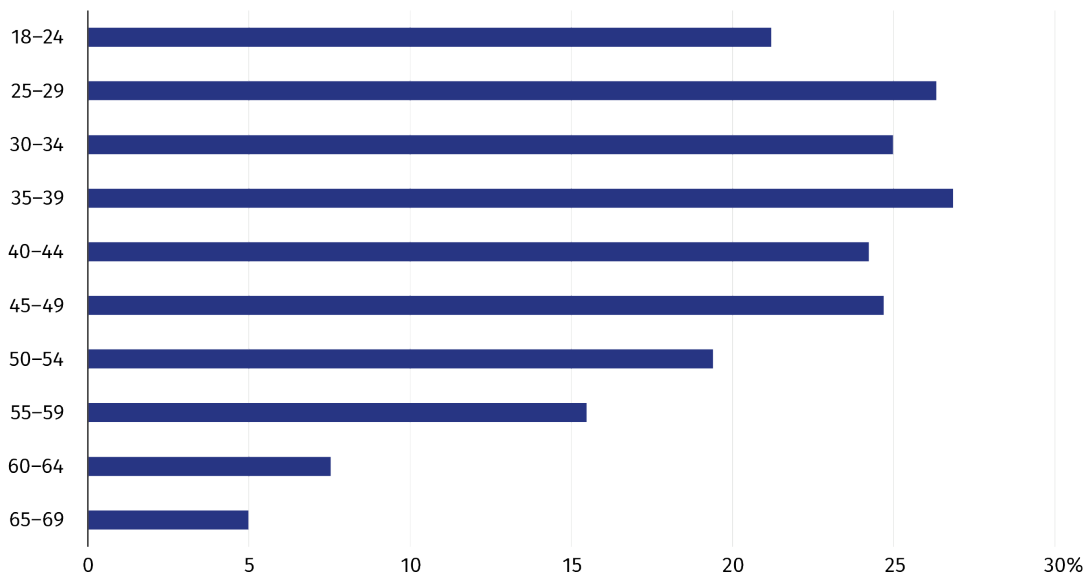
Międzynarodowe badanie Uczenie się osób dorosłych (Adult Education Survey – AES) zostało przeprowadzone w okresie od 1 lutego do 31 marca 2023 roku przy zastosowaniu metody reprezentacyjnej na wylosowanej próbie 26148 mieszkań

Większy odsetek kobiet (10,5%) niż mężczyzn (7,9%) oraz mieszkańców wsi (9,4%) niż osób mieszkających w miastach (9,1%) podjął naukę w systemie formalnym

Uczestnictwo w edukacji pozaformalnej

W badanym okresie 19,8% osób w wieku 18-69 lat uczestniczyło w edukacji pozaformalnej. Większy odsetek kobiet (20,8%) niż mężczyzn (18,7%) oraz mieszkańców miast (21,4%) niż osób mieszkających na wsi (17,4%) podjęła naukę w tej formie uczenia się.

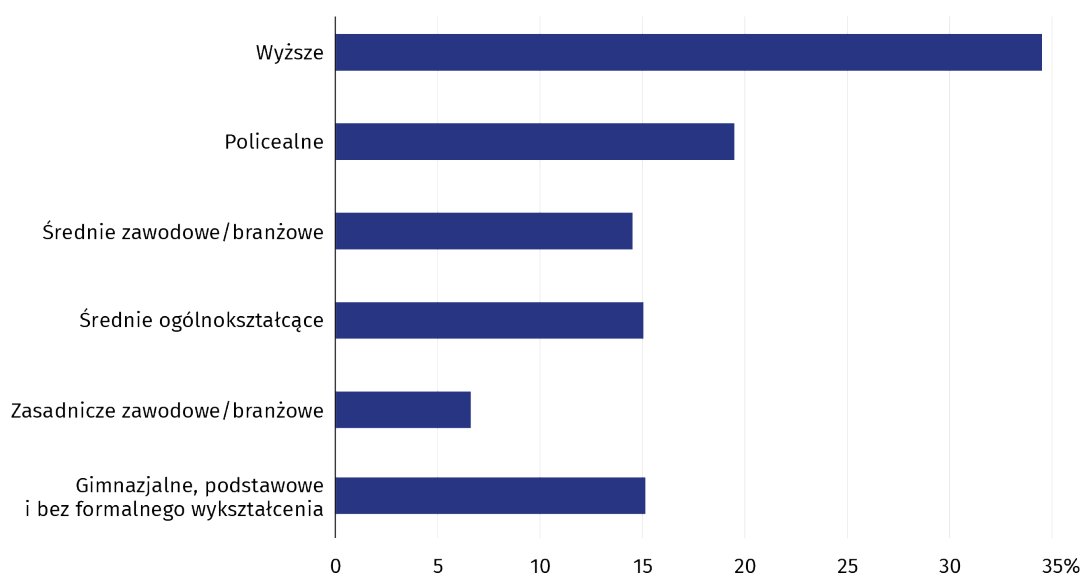
Wykres 1. Osoby w wieku 18-69 lat uczestniczące w edukacji pozaformalnej według grup wieku

Stosunkowo największą aktywność edukacyjną w zakresie edukacji pozaformalnej wykazywały osoby w wieku od 25 do 49 lat, gdzie ponad jedna czwarta z nich deklarowała udział w tej formie uczenia się. Wśród najmłodszych respondentów (w wieku 18-24 lata) poziom uczestnictwa w edukacji pozaformalnej wyniósł 21,2%. Można zaobserwować tendencję do spadku aktywności edukacyjnej wraz z wiekiem respondentów (od 19,4% osób uczestniczących w edukacji pozaformalnej w wieku 50-54 lata do 5,0% w wieku 65-69 lat).

Stosunkowo największą aktywność edukacyjną w zakresie edukacji pozaformalnej, wykazywały osoby w wieku od 25 do 49 lat

Wykres 2. Osoby w wieku 18-69 lat uczestniczące w edukacji pozaformalnej według poziomu wykształcenia

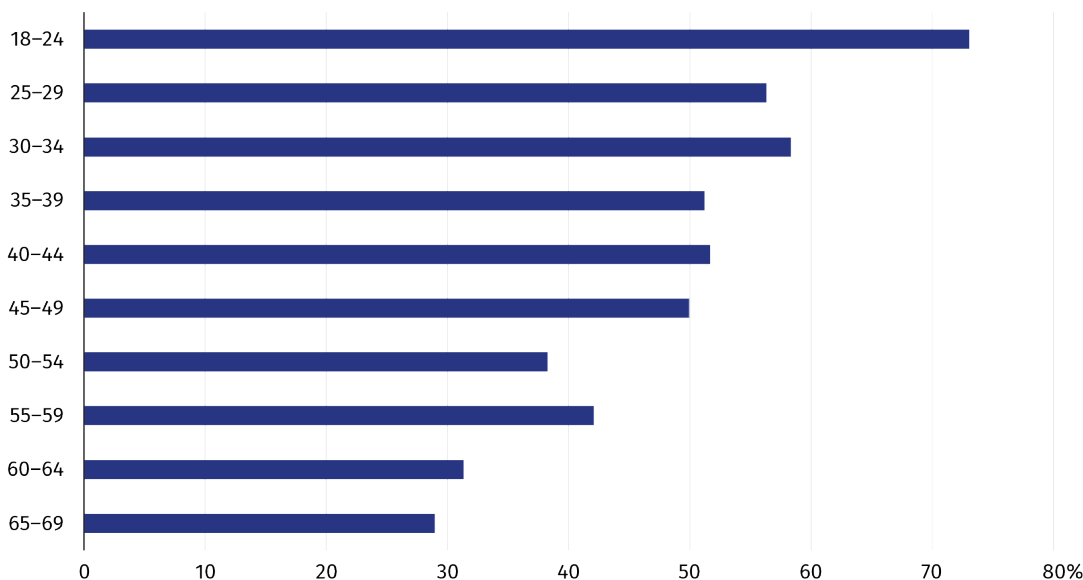

W grupie osób w wieku 18-69 lat w edukacji pozaformalnej najczęściej brały udział osoby z wykształceniem wyższym (34,5%) i policealnym (19,5%), natomiast najmniejszą aktywność w uczestnictwie w tej formie edukacji wykazały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym (6,6%).

Uczestnictwo w uczeniu się nieformalnym

W analizowanym okresie 48,3% osób w wieku 18-69 lat uczestniczyło w uczeniu się nieformalnym. Stosunkowo więcej kobiet (49,8%) niż mężczyzn (46,7%) oraz mieszkańców miast (51,1%) niż osób mieszkających na wsi (44,0%) uzupełniało wiedzę w sposób nieformalny korzystając z pomocy współpracowników, kolegów, członków rodziny lub uczyło się samodzielnie.

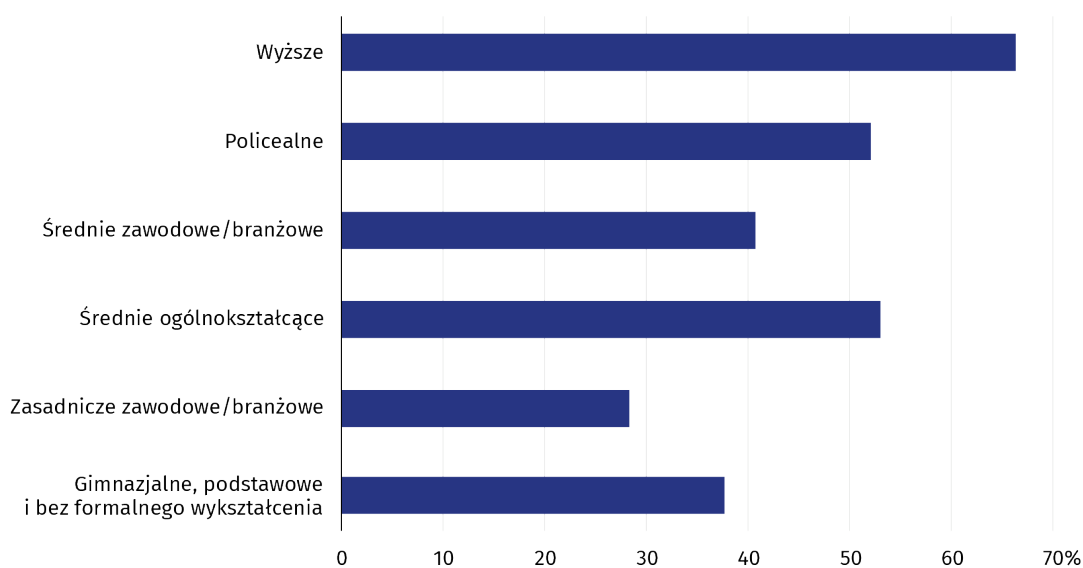
Wykres 3. Osoby w wieku 18-69 lat uczestniczące w uczeniu się nieformalnym według grup wieku

Najwyższą aktywność edukacyjną w systemie nieformalnym wykazywały osoby młode. W tej formie uczenia się uczestniczyło 73,1% osób w wieku 18-24 lata. Najniższy poziom uczestnictwa odnotowano w najstarszych grupach wieku, u osób w wieku 65-69 lat (28,9%) i w wieku 60-64 lata (31,3%).

Najwyższą aktywność edukacyjną w systemie nieformalnym wykazywały osoby młode. Ponad 70% osób w wieku 18-24 lata uczestniczyło w tej formie uczenia się

Wykres 4. Osoby w wieku 18-69 lat uczestniczące w uczeniu się nieformalnym według poziomu wykształcenia

Wśród respondentów w wieku 18-69 lat w uczeniu się nieformalnym najczęściej brały udział osoby z wykształceniem wyższym (66,4%) oraz średnim ogólnokształcącym i policealnym (odpowiednio 53,0% i 52,1%). Najmniejszą aktywność dotyczącą tej formy uczenia się, wykazywały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub branżowym (28,3%).

Dostęp do informacji o możliwościach uczestniczenia w edukacji formalnej i pozaformalnej oraz korzystanie z poradnictwa edukacyjnego

Informacji dotyczących możliwości uczenia się bądź kształcenia, zarówno w zakresie edukacji formalnej, jak i pozaformalnej poszukiwało 22,9% respondentów w wieku 18-69 lat, którzy odpowiedzieli na pytanie. Badanie umożliwiło również uzyskanie danych na temat informacji lub pomocy (płatnej lub bezpłatnej), która miała ułatwiać dokonywanie wyborów i podejmowanie decyzji dotyczących kształcenia lub szkolenia. Brano pod uwagę jedynie poradnictwo udzielane przez różnego rodzaju instytucje i organizacje. Podstawową cechą takiego poradnictwa była wzajemna komunikacja i interakcja, która musiała występować między respondentem a inną osobą (z uwzględnieniem kontaktu za pomocą systemów teleinformatycznych), bądź polegająca na korzystaniu z botów Internetowych, robotów sieciowych lub automatycznych aplikacji internetowych działających na zasadzie interakcji z człowiekiem. Forma kontaktu osobistego (deklarowana przez 9,8% osób dorosłych) była bardziej rozpowszechniona niż korzystanie z automatycznych narzędzi Internetowych (2,7%). Najczęstszą formą pomocy instytucjonalnej udzielanej respondentom w zakresie edukacji były porady lub informacje dotyczące różnych możliwości w zakresie kształcenia się lub szkoleń (otrzymało ją 8,5% osób w wieku 18-69 lat). Porady lub pomoc dotyczącą procedur potwierdzania lub uznawania wykształcenia, umiejętności, kompetencji i efektów wcześniejszego uczenia się otrzymało 2,2% osób dorosłych, natomiast 1,4% respondentów deklarowało, że dokonano oceny ich potrzeb edukacyjnych i szkoleniowych za pomocą specjalistycznych testów, audytów lub wywiadów opracowanych przez profesjonalnych doradców. Pomocy w zakresie poradnictwa edukacyjnego, najczęściej udzielały instytucje takie jak szkoły, uczelnie, ośrodki szkolenia zawodowego, instytucje kształcące osoby dorosłe czy centra egzaminacyjne (dla 6,5% badanej populacji). Ważnym źródłem informacji i pomocy dotyczącej kształcenia i szkolenia byli również pracodawcy lub przyszli pracodawcy (wymieniani przez 3,5% osób).

Trudności ograniczające lub uniemożliwiające uczestnictwo w edukacji formalnej i pozaformalnej

Wyniki badania Uczenie się osób dorosłych umożliwiają podział respondentów na cztery grupy, biorąc pod uwagę ich udział w edukacji formalnej lub pozaformalnej oraz chęć uczestnictwa w tych formach zdobywania wiedzy i umiejętności. Są to osoby uczestniczące w edukacji i chcące w niej uczestniczyć w szerszym zakresie, nieuczestniczące w edukacji, ale chcące się uczyć, uczestniczące w edukacji, lecz niechcące w niej uczestniczyć w szerszym zakresie oraz osoby nieuczące się i niechcące się uczyć w formie edukacji formalnej lub pozaformalnej. Osoby deklarujące brak chęci (dalszej) edukacji, mogły wskazać, czy niechęć ta wynikała z braku potrzeby uczestnictwa w edukacji formalnej lub pozaformalnej, czy też czynniki natury obiektywnej i bariery zewnętrzne zniechęcały respondentów do podjęcia (dalszego) kształcenia i szkolenia. Głównym powodem niechęci do podjęcia (dalszej) edukacji był brak takiej potrzeby, deklarowany przez 80,2% osób uczestniczących oraz 79,4% osób nieuczestniczących w edukacji. Wszyscy respondenci, którzy odczuwali potrzebę uczestniczenia w kształceniu lub szkoleniu, mogli wskazać na bariery, które ograniczały bądź uniemożliwiały im udział w edukacji. Dla osób uczestniczących w edukacji i chcących w niej uczestniczyć w szerszym zakresie główną przeszkodą okazał niedogodny czas nauki i szkoleń (dla 25,3% z nich) oraz obciążenie obowiązkami rodzinnymi (20,2%). Dla respondentów, którzy nie uczestniczyli w edukacji, ale chcieli się uczyć, najważniejszymi przeszkodami w ich kształceniu i szkoleniu były: obciążenie obowiązkami rodzinnymi (23,5%), niedogodny czas nauki (20,0%) oraz zbyt wysokie koszty edukacji (15,6%). Dla osób uczestniczących w edukacji, lecz nie wykazujących chęci uczenia się w szerszym zakresie (mimo deklarowanej potrzeby dotyczącej zwiększenia zakresu swojego kształcenia i szkolenia), najważniejszymi przyczynami ograniczającymi ich aktywność edukacyjną, było obciążenie obowiązkami rodzinnymi (31,8%) lub różne inne powody natury osobistej (28,1%). Wśród respondentów niewykazujących aktywności edukacyjnej ani chęci podjęcia nauki (mimo deklarowanej potrzeby kształcenia i szkolenia), najistotniejsze okazały się różne powody natury osobistej (29,5%), a także

Informacji dotyczących możliwości uczenia się bądź kształcenia, zarówno w zakresie edukacji formalnej, jak i pozaformalnej poszukiwało 22,9% respondentów w wieku 18-69 lat

Główną przyczyną braku lub ograniczonego udziału w edukacji, był brak takiej potrzeby. Największymi barierami ograniczającymi lub uniemożliwiającymi edukację osobom, które chciały się uczyć były: obciążenie obowiązkami rodzinnymi, a także inne powody osobiste oraz niedogodny czas nauki

obciążenie obowiązkami rodzinnymi (22,9%) oraz problemy i ograniczenia związane z wiekiem respondenta (13,9%).

Znajomość języków obcych

Prawie trzy czwarte osób w wieku 18-69 lat (72,8%), które odpowiedziały na pytania dotyczące znajomości języków obcych deklaroowało, że zna i potrafi się posługiwać się językami obcymi na różnym stopniu zaawansowania. Najliczniejszą grupę stanowili respondenci potrafiący posługiwać się tylko jednym językiem (45,8%), wśród których 62,0% opanowało go na poziomie podstawowym pozwalającym niekiedy jedynie na zrozumienie i używanie kilku słów i wyrażań. Respondenci potrafiący posługiwać się więcej niż jednym językiem obcym stanowili 27,0% badanej populacji. Wśród respondentów znających dwa lub więcej języków, odnotowano stosunkowo wyższy poziom kompetencji językowych niż wśród osób posługujących się tylko jednym językiem obcym. Spośród osób znających dwa i więcej języków 33,2% twierdziło, że potrafi porozumiewać się swobodnie co najmniej jednym z nich. Wśród respondentów znających tylko jeden język obcy jego biegłą znajomość zadeklarowało 14,8% osób. Obok znacznego odsetka osób w wieku 18-69 deklarującego, że nie potrafi używać nawet kilku słów i wyrażań w języku obcym (ponad jedna czwarta ankietowanych), około 38% ogółu respondentów określała swoje umiejętności językowe na poziomie zaledwie podstawowym. Niecałe 35% badanej populacji oceniało posiadane kompetencje językowe na poziomie co najmniej średnim.

Prawie trzy czwarte badanej populacji osób w wieku 18-69 lat (72,8%) deklaroowało, że potrafi posługiwać się językami obcymi na różnym stopniu zaawansowania

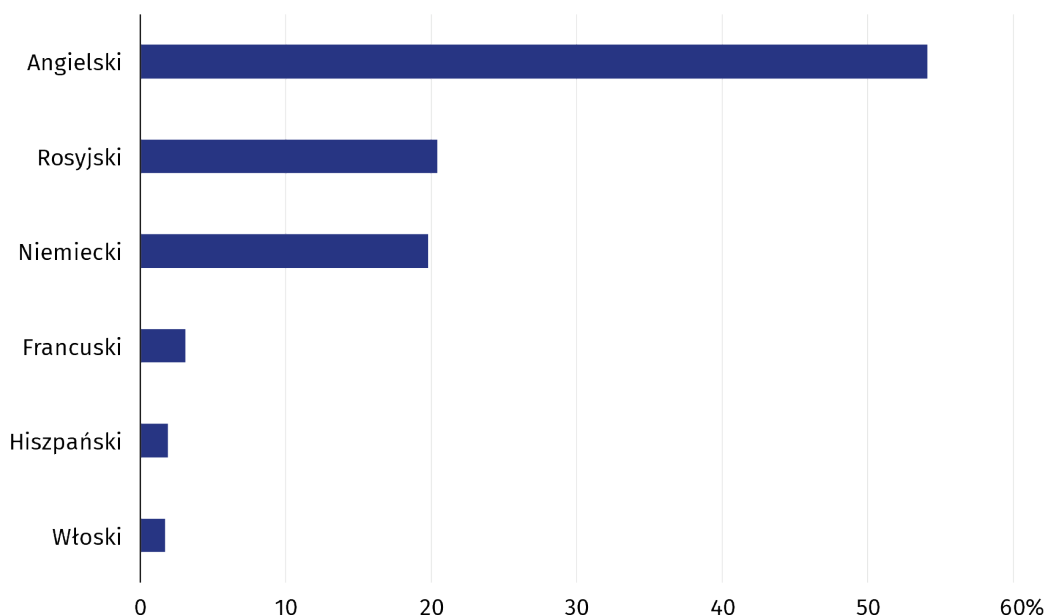
Tablica 2. Znajomość języków obcych wśród osób w wieku 18-69 lat

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
	w %				
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Osoby posługujące się językami obcymi	72,8	71,8	73,9	76,8	67,1
osoby posługujące się jednym językiem obcym	45,8	45,6	46,1	45,8	45,9
z tego oceniający swoją zdolność do porozumiewania się w języku obcym na poziomie:					
podstawowym	62,0	61,1	62,9	56,0	71,0
średnim	23,2	23,3	23,0	26,2	18,7
zaawansowanym	14,8	15,6	14,1	17,8	10,3
osoby posługujące się dwoma lub więcej językami obcymi	27,0	26,2	27,8	31,0	21,1
z tego oceniający swoją zdolność do porozumiewania się w pierwszym ze znanych języków obcych na poziomie:					
podstawowym	37,0	36,2	37,8	34,3	42,8
średnim	29,8	29,9	29,7	29,1	31,2
zaawansowanym	33,2	33,9	32,5	36,6	26,0
z tego oceniający swoją zdolność do porozumiewania się w drugim ze znanych języków obcych na poziomie:					
podstawowym	68,8	68,7	68,9	66,3	74,4
średnim	23,5	24,0	23,0	25,6	18,7
zaawansowanym	7,7	7,3	8,1	8,1	6,9
Osoby nieposługujące się żadnym językiem obcym	27,2	28,2	26,1	23,2	32,9

Zdecydowanie najwięcej osób deklarowało, że zna i potrafi posługiwać się którymś z trzech języków obcych: angielskim, rosyjskim i niemieckim. Spośród nich najbardziej rozpowszechniony był język angielski, którym potrafiło posługiwać się na różnym stopniu zaawansowania 54,1% dorosłych Polaków. Stosunkowo dużą popularnością cieszyły się również języki francuski, hiszpański i włoski (odpowiednio 3,1%, 1,9% i 1,7% respondentów deklarowało ich znajomość). Najwyższy poziom umiejętności posiadały osoby posługujące się językiem angielskim (54,1% respondentów osiągnęło co najmniej średni poziom kompetencji) oraz hiszpańskim (46,5%). Średni i zaawansowany stopień biegłości uzyskało 40,7% osób posługujących się językiem włoskim, 38,7% francuskim i 31,8% niemieckim. Zwracają uwagę niskie kompetencje językowe osób deklaruujących znajomość drugiego pod względem popularności języka rosyjskiego – zaledwie 19,2% osób w tej grupie respondentów potrafiła posługiwać się nim na poziomie co najmniej średnim.

Zdecydowanie najwięcej osób deklarowało znajomość któregoś z trzech języków obcych: angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego

Wykres 5. Znajomość ważniejszych języków obcych wśród osób w wieku 18-69 lat

Uwagi metodologiczne

Niniejsza informacja sygnałna opracowana została na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego badania „Uczenie się osób dorosłych”, przeprowadzonego w lutym i marcu 2023 r, zgodnie z Programem badań statystycznych statystyki publicznej na 2023 r. Badanie przeprowadzono na wylosowanej próbie 26148 mieszkań i objęto nim wszystkie osoby w wieku 18-69 lat.

Głównym celem badania „Uczenie się osób dorosłych” było dostarczenie porównywalnych dla krajów Unii Europejskiej danych dotyczących edukacji osób dorosłych. Zestaw zmiennych obowiązujących w badaniu obejmował udział osób w wieku 18-69 lat uczestniczących w systemie edukacji formalnej, pozaformalnej oraz uczeniu się nieformalnym w powiązaniu z cechami społeczno-demograficznymi. Dodatkowo badanie miało dostarczyć informacji na temat dostępu do informacji o możliwościach uczenia się i korzystania z poradnictwa edukacyjnego, trudnościach uniemożliwiających bądź ograniczających uczestnictwo w edukacji oraz znajomości języków obcych.

Jest to badanie międzynarodowe (ang. Adult Education Survey – AES) oparte o rozporządzenia UE: Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) Nr 2021/861 z dnia 21 maja 2021 r. określające informacje techniczne dotyczące zbioru danych oraz ustanawiające formaty techniczne stosowane do przekazywania informacji w dziedzinie „kształcenie i szkolenie” zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 i Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) Nr 2021/859 z dnia 4 lutego 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 przez określenie liczby i nazw zmiennych dla zbioru danych w dziedzinie „kształcenie i szkolenie”. Badanie odbywa się co 6 lat. Była to czwarta jego edycja przeprowadzona w Polsce. Pierwsze pilotażowe badanie zrealizowane zostało w roku 2006 na podstawie dobrowolnej umowy z Eurostatem.

Szerszy zakres danych z badania Uczenie się osób dorosłych wraz z komentarzem analitycznym i tablicami wynikowymi zostanie zaprezentowany w publikacji GUS „Uczenie się osób dorosłych 2022”, której wydanie planowane jest na maj 2024 r.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Gdańsku

Dyrektor Jerzy Auksztol

Tel: 58 768 31 31

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrządStatystyczny

gus_stat

glownyurządstatystycznygus

glownyurządstatystyczny

Powiązane opracowania

[Kształcenie dorosłych 2016](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Edukacja formalna](#)

[Edukacja pozaformalna](#)

[Uczenie się nieformalne](#)